

Riječ urednika

Ovaj dvobroj časopisa *Croatica* obasiže prinose koje je proučavanju hrvatske književnosti u evropskom kontekstu dao međunarodni znanstveni sastanak u Opatiji, prosinca 1973. Sastanak je održan sa svrhom da unaprijedi rad na projektu *Hrvatska književnost u evropskom kontekstu* kao jednom od temeljnih znanstvenih pothvata što ga se prihvatio Institut za znanost o književnosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, odnosno njegova Odjela za jezike i književnosti. Na jednoj je, naime, sjednici suradnika toga projekta uočeno kako upravo razvitak moderne hrvatske književnosti, tj. književnosti od devedesetih godina 19. st. prema našim danima (uvjetno rečeno: 20. st.) postavlja mnogo književnopovijesnih problema koji još uvijek čekaju potpuniju znanstvenu interpretaciju, pa prema tome prije nego što pojedini radovi s toga područja budu dovršeni, valja prići opsežnijoj diskusiji o ovoj i inače vrlo aktualnoj problematici. Stoga je odlučeno da se, prvenstveno diskusije radi, sastanu suradnici projekta iz zemlje i inozemstva, posebno oni koji pretežno rade na problematici moderne hrvatske književnosti, te da na temelju predočenih referata dođu do novih interpretacija ključnih književnopovijesnih problema hrvatskoga dvadesetog stoljeća, prvenstveno sa stajališta koje je označeno već u naslovu projekta: mjesta hrvatske književnosti u cjelovitom književnopovijesnom procesu evropske književnosti.

Referati što ih ovdje objavljujemo čitani su na susretu u sažecima ili su istaknute njihove temeljne teze: organizatori su susret zamislili prvenstveno kao priliku za razmjenu mišljenja i pročišćavanje pojmova u živoj znanstvenoj diskusiji. Ovo nije moglo naći odraza u građi što je ovdje objavljujemo. Čak da su svi sudionici i formulirali pismeno svoje priloge raspravi, ni tako priređena građa ne bi mogla ni izdaleka obuhvatiti i zornim učiniti sve probleme o kojima se raspravljalo, a još manje tiskom izraziti duh otvorene, žive i slobodne rasprave koji je vladao u (uslijed nedostatka struje) kadšto polumračnoj i svijećama osvijetljenoj opatijskoj dvorani, kada je tako često pravilnik i njime označeni redoslijed govornika postajao sasvim bespredmetnom konvencijom jer se diskusija vodila i s mjesta, često neposrednim reagiranjem na pojedine stavove — sve u duhu drugarstva po znanosti, slobode od protokolarnosti i hijerarhijskih obzira.

Opatijski je znanstveni sastanak pokazao također ispravnost orijentacije našeg Instituta da među suradnike projekta uključi, uz nastavnike Filozofskoga fakulteta koji predstavljaju članstvo u Institutu, stručnjake koji ne pripadaju akademskim struktura-

ma — pripadnike »tekuće« književne kritike iz redova književnika. Dioba na akademsku »profesorsku« znanost o književnosti i »dnevnu« književnu kritiku koja je gdjekad na skupu s ironijom ili bez ironije isticana, pokazivala se tijekom diskusije iluzornom, i to posebno zbog toga što se vrlo brzo moglo ustanoviti kako je jezik suvremene znanosti o književnosti sve manje »profesorski«, a pristup suvremenih kritičara sve više prožet suvremenom znanstvenom metodologijom koja, i u našim prilikama, sve manje trpi dilatizam.

Posebno valja tom prilikom istaći dimenziju interdisciplinarnosti koju je također ovaj susret pokazao, u nekoliko navrata ističući potrebu suradnje književnih historičara s povjesničarima i teoretičarima drugih područja umjetnosti (likovne umjetnosti, glazbe, filma, kazališta), pa je upravo tu uočeno kako se na području cjelovitijeg istraživanja hrvatske kulturne prošlosti sve tegobnije osjeća nedostatak življe interdisciplinarnе suradnje i razmjene mišljenja. Ni ova dimenzija susreta, što sa žaljenjem moramo spomenuti, nije adekvatno prezentirana u građi koju donosimo.

Valja također istaći naše žaljenje što velik broj prijavljenih za ovaj susret sudionika iz drugih naših republika i inozemstva, što zbog vremenskih prilika i prometnih teškoća koje su vladale početkom prosinca u našoj zemlji, što zbog administrativnih zapreka koje su se nekima ispriječile na putu, nije mogao sudjelovati na opatijskom sastanku. Tako npr. na ovaj susret nije stigla veća najavljena skupina znanstvenika iz Makedonije, a izostali su i pojedinci iz Srbije i Bosne i Hercegovine. Nisu mogli doći ni suradnici našega Instituta iz Čehoslovačke i Njemačke demokratske republike. Nazočnost i izvanredno živo sudjelovanje znanstvenih suradnika Instituta za povijest književnosti Mađarske akademije znanosti u Budimu, Sveučilišta u Pečuhu (Mađarska), nastavnika Sveučilišta u Mainzu i Bonnu (SR Njemačka), Sveučilišta u Krakovu i Varšavi te Slavističkog zavoda Poljske akademije znanosti u Varšavi, a i suradnika Instituta za slavistiku i balkanologiju Akademije znanosti SSSR u Moskvi, ipak je pridonijelo potrebnoj širini znanstvenoga pogleda na modernu hrvatsku književnost kojom se odlikovao susret, a osobito nas raduje što su neki od naših kolega, koji nisu mogli biti osobno nazočni na susretu, ipak poslali svoje najavljene referate, pa su tako još više proširili njegov međunarodni značaj. Kada smo pozivali strane slaviste ili komparatiste, nismo pomišljali na reprezentativnost skupa: radilo se više o našim osvjedočenim suradnicima i prijateljima iz inozemstva koji dulje vrijeme surađuju s Institutom ili Fakultetom i koji, kao stručnjaci pripadaju drugim znanstvenim sredinama, mogu pridonijeti uočavanju problematike hrvatske književnosti s nešto izmijenjenim kutom gledanja. Mislimo da su nam svi oni znatno pomogli kvalificiranoj raspravi.

Rad opatijskog susreta pratio je također rukovodilac UNESCO-va projekta za proučavanje slavenskih kultura dr Vladimir Tjurin, koji je za tu priliku doputovao iz UNESCO-va sjedišta u Parizu, a u svojoj riječi na kraju simpozija obećao da će projekt našeg Instituta biti uvršten u sklop UNESCO-vih akcija koje se tiču proučavanja slavenskih kultura, pa se može očekivati podrška ove međunarodne organizacije daljem radu na projektu »Hrvatska književnost u evropskom kontekstu«, posebno radi li se o objavljivanju zbornika koji bi nastao u rezultatu našega rada.

Premda opatijski susret nije težio »protokolarnoj« atmosferi i isticanju institucionalnosti, pa je jamačno zbog toga njegovo održavanje prošlo gotovo nezapaženo u našem tisku (opširnije je o njemu izvještavala samo posebna izaslanica Radio-Zagreba), drago nam je bilo što su za njegovo održavanje pokazali zanimanje kako predstavnici Skupštine opatijske općine tako i predstavnici Čakavskog sabora.

O tekstovima referata, osim onih koji su naknadno priposlani, na susretu se argumentirano i kritički diskutiralo. Samo u vrlo malom dijelu ove su kritike došle do izražaja i u građi što je objavljujemo. Ponovljene i proširene kritike, nakon objavljivanja referata, dobro će nam doći, a jednako tako i sud šire znanstvene i stručne javnosti. Uredništvo časopisa *Croatica* obećalo nam je u tom pogledu otvorenost stranica.

Urednici